

Spis treści

Wstęp – <i>Irena Sobańska, Przemysław Kabalski</i>	9
Preface – <i>Irena Sobańska, Przemysław Kabalski</i>	15
Wykaz autorów	21
Biogram profesor Alicji A. Jarugi – <i>Anna Szychta</i>	23
Alicja Jaruga <i>in memoriam</i>	39
I. Historia rachunkowości	45
1. Od niemieckich ksiąg handlowych do Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. Zarys historii regulacji rachunkowości w Polsce ♦ <i>Alicja Jaruga, Przemysław Kabalski</i>	47
1.1. Wprowadzenie	47
1.2. Okres od rozbiorów	48
1.3. Czas zaborów	49
1.4. Lata międzywojenne	52
1.5. Okres Polski Ludowej	62
1.6. Czasy współczesne (po odzyskaniu suwerenności w 1990 r.)	70
Bibliografia	89
2. Historiografia rachunkowości – przeszłość, stan obecny i perspektywy rozwoju ♦ <i>Mikołaj Turzyński</i>	93
2.1. Wprowadzenie	93
2.2. Rachunkowość jako przedmiot badania historycznego.....	94
2.3. Początek badań w obszarze historiografii rachunkowości (przełom XIX i XX w.)	95
2.4. Okres intensywnego rozwoju koncepcji historiografii rachunkowości (lata 50. i 60. XX w.)	96
2.5. Okres teoretyczny (od lat 70. XX w.)	97
2.6. Badania nad historią rachunkowości w Polsce	98
2.7. Współczesne obszary badawcze historii rachunkowości i perspektywy jej rozwoju	100
2.8. Podsumowanie	102
Bibliografia	103

II. Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza	109
3. Zarys rozwoju rachunkowości zarządczej w zachodnich krajach Europy kontynentalnej ♦ <i>Anna Szycha</i>	111
3.1. Wprowadzenie	111
3.2. Istota i czynniki zróżnicowania rozwoju rachunkowości zarządczej	112
3.3. Rachunkowość zarządcza (<i>controlling</i>) w krajach niemieckojęzycznych	116
3.4. Rachunkowość zarządcza we Francji, Belgii i Holandii	131
3.5. Rachunkowość zarządcza w krajach Europy Południowej	134
3.6. Rachunkowość zarządcza w krajach nordyckich	138
3.7. Podsumowanie	141
Bibliografia	144
4. Kapitał intelektualny – trendy w pomiarze, prezentacji i badaniach ♦ <i>Jan Michalak</i> ..	151
4.1. Wprowadzenie	151
4.2. Metody pomiaru kapitału intelektualnego	153
4.3. Raportowanie kapitału intelektualnego	167
4.4. Podejście w badaniach nad kapitałem intelektualnym	171
4.5. Podsumowanie	173
Bibliografia	176
5. Rola i funkcje specjalisty do spraw rachunkowości zarządczej w warunkach zintegrowanych systemów informatycznych – badania własne przedsiębiorstw w Polsce ♦ <i>Ewelina Zarzycka</i>	179
5.1. Wprowadzenie	179
5.2. Role i funkcje kontrolera w organizacji	180
5.3. Istota systemów ERP	183
5.4. Przegląd literatury dotyczącej wpływu ERP na systemy rachunkowości zarządczej	185
5.5. Omówienie badania empirycznego	187
5.6. Podsumowanie	195
Bibliografia	196
6. <i>Lean Accounting</i> – szansa rozwoju metod rachunkowości zarządczej w teorii i w praktyce ♦ <i>Katarzyna Kalinowska</i>	199
6.1. Wprowadzenie	199
6.2. Kierunek zmian w systemie rachunkowości zarządczej	201
6.3. Istota koncepcji <i>Lean</i>	204
6.4. Kompleksowa implementacja metod <i>Lean Accounting</i>	207
6.5. Kultura organizacji na tle zmian w filozofii prowadzenia działalności	211
6.6. Koncepcja <i>Lean</i> w teorii i jej zastosowanie w praktyce	214
6.7. Podsumowanie	217
Bibliografia	219
III. Sprawozdawczość finansowa	221
7. „Kroki milowe” w rozwoju polskiej regulacji rachunkowości w warunkach gospodarki rynkowej ♦ <i>Ewa Walińska</i>	223
7.1. Wprowadzenie	223
7.2. Rok 1991 – pierwszy „krok milowy” polskiej rachunkowości (najtrudniejszy)...	227

7.3. Rok 1995 – pierwsza ustawa o rachunkowości	230
7.4. Rok 2002 – kluczowa nowelizacja ustawy o rachunkowości – w kierunku Międzynarodowe Standardy Rachunkowości	232
7.5. Rok 2005 – Międzynarodowe Standardy Rachunkowości dla skonsolidowa- nych sprawozdań finansowych spółek publicznych	235
7.6. Rok 2008 – dwie orientacje zmian	238
7.7. Podsumowanie	241
Bibliografia	242
8. W kierunku tworzenia współczesnych modeli sprawozdawczości finansowej ♦ <i>Ewa Śnieżek, Michał Wiatr</i>	245
8.1. Wprowadzenie	245
8.2. Nowa formuła sprawozdawcza bilansu oparta na teorii bilansowej Wilhelma Osbahra	249
8.3. Model sprawozdawczości przepływów pieniężnych	269
8.4. Podsumowanie	288
Bibliografia	291
9. Struktury informacyjne sprawozdań z równoważenia rozwoju przez przedsiębior- stwa klasy światowej ♦ <i>Wojciech Nowak</i>	293
9.1. Wprowadzenie	293
9.2. Zrównoważony rozwój a samosterowność, polityka publiczna, rynki i informa- cja	295
9.3. Sprawozdawczość przedsiębiorstw transnarodowych z wyników działalności w zakresie równoważenia rozwoju – przykłady ze świata	298
9.4. Sprawozdawczość przedsiębiorstw polskich z wyników działalności w zakre- sie równoważenia rozwoju – przykład Zakładów Azotowych „Puławy” SA	303
9.5. Międzynarodowa standaryzacja sprawozdawczości ze zrównoważonego rozwoju	305
9.6. Podsumowanie	306
9.7. Załącznik	307
Bibliografia	315
IV. Międzynarodowe regulacje i harmonizacja zasad sprawozdawczości finansowej	317
10. Początki i rozwój światowej harmonizacji rachunkowości – droga do powstania IASC ♦ <i>Radosław Ignatowski</i>	319
10.1. Przesłanki i bariery międzynarodowej harmonizacji rachunkowości w perspektywie ogólnogospodarczej	319
10.2. Powojenne ruchy organizacji zawodowych na rzecz harmonizacji rachunko- wości w wymiarze regionalnym	323
10.3. Pierwsze amerykańskie próby wypracowania porozumienia w sprawie powołania światowej instytucji standaryzującej rachunkowość	327
10.4. Europejskie próby wypracowania porozumienia w sprawie powołania instytucji standaryzującej rachunkowość – powstanie Międzynarodowej Grupy Badawczej Księgowych IASG	332

10.5. Znaczenie światowych kongresów rachunkowości w Nowym Jorku i Sydney w idei powołania ogólnosiwiatowej organizacji standaryzacji rachunkowości – IASC	335
Bibliografia	338
11. Zastosowanie wartości godziwej do wyceny aktywów rzeczowych przez spółki notowane na Londyńskiej Giełdzie Papierów Wartościowych ♦ <i>Maciej Frendzel</i>	343
11.1. Wprowadzenie	343
11.2. Przesłanki wykorzystania wartości godziwej do wyceny aktywów	344
11.3. Możliwości wyceny aktywów zgodnie z regulacjami międzynarodowymi w kontekście prowadzonego badania	348
11.4. Zastosowanie wartości godziwej do trwałych aktywów rzeczowych przez spółki notowane na LSE	349
11.5. Podsumowanie	352
Bibliografia	353
V. Rachunkowość w sektorze publicznym	355
12. Rachunek kosztów w uniwersytetach publicznych. Problemy metodologiczne i proces aplikacji w szkołach wyższych w krajach UE ♦ <i>Irena Sobańska, Jacek Kalinowski</i>	357
12.1. Wprowadzenie	357
12.2. Metodologia badań	360
12.3. Proces zmian w rachunku kosztów uczelni wyższych w krajach Unii Europejskiej	362
12.4. Podsumowanie	373
Bibliografia	375
13. Potrzeby informacyjne menedżerów i pracowników jednostek sektora publicznego w kontekście <i>New Public Management</i> ♦ <i>Ewelina Zarzycka, Marcin Michalak</i>	377
13.1. Wprowadzenie	377
13.2. Nowe zarządzanie publiczne (<i>New Public Management</i>)	379
13.3. Rachunkowość zarządcza i kontrola zarządcza w sektorze publicznym w Polsce	382
13.4. Przegląd badań empirycznych dotyczących zastosowania rachunkowości zarządczej w sektorze publicznym	385
13.5. Badanie empiryczne potrzeb informacyjnych menedżerów i pracowników sektora publicznego	387
13.6. Podsumowanie	394
Bibliografia	394
Spis tabel	397
Spis rysunków	399